

Natsume Sōseki
Botchan

Vertaald uit het Japans door Maria Smolders

Leesmagazijn 2024

© 2 0 2 4
L E E S
M A G A Z I J N

NUR:302 ISBN:978-90-833037-7-2 LEESMAGAZIJN N°79
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hoofdstuk 1

Mijn aangeboren roekeloosheid heeft mij van jongs af aan niks goeds gebracht. Op de lagere school sprong ik een keer van de eerste verdieping naar beneden, zodat ik een week lang niet kon lopen. Misschien zijn er mensen die zich afvragen waarom ik zulke ondoordachte dingen deed. Ik had er geen speciale reden voor. Ik stak op de eerste verdieping van het nieuwe gebouw mijn hoofd uit het raam en om mij te pesten riep een van mijn klasgenoten voor de grap: 'Je kunt nog zo opschepperig doen, ik wed dat je niet naar beneden durft te springen. Jeehee bangerik!' Toen ik op de rug van de conciërge werd thuisgebracht, schrok mijn vader zich rot en vroeg: 'Heb je ooit gehoord dat iemand van de eerste verdieping sprong en niet meer kon lopen?', waarop ik zei: 'De volgende keer dat ik spring zal ik ervoor zorgen dat ik nog wel kan lopen.'

Een keer had ik van een familielid een buitenlands mes gekregen. Toen ik aan mijn vrienden liet zien hoe mooi het lemmet blonk in de zon, zei een van hen: 'Het blinkt wel mooi, maar volgens mij kun je er niks mee snijden.'

'Hoe bedoel je, je kunt er niks mee snijden? Je kunt er alles mee snijden,' verzekerde ik hem.

'O ja? Snij dan eens in je vinger,' commandeerde hij.

'Och joh, een vinger, daar is niks aan,' en ik sneed schuin in de bovenkant van mijn rechterduim. Het was een klein mes, en het bot van mijn duim was hard, dus gelukkig zit mijn duim er nog aan. Maar het litteken gaat nooit meer weg.

Als je vanuit onze tuin twintig stappen naar het oosten zette, kwam je bij een kleine moestuin op een zuidelijke

helling, met precies in het midden een kastanjeboom. Die kastanjes waren voor mij van levensbelang. In het seizoen dat ze rijp waren, ging ik 's ochtends zodra ik was opgestaan via de achterpoort de grootste exemplaren oprapen om ze op school op te eten.

De moestuin grensde aan de westkant aan de tuin van pandjeshuis Yamashiroya, en daar woonde Kantarō, een jongen van een jaar of dertien, veertien. Kantarō was natuurlijk een lafaard. Maar hoewel hij een lafaard was, klom hij regelmatig over het bamboehek om kastanjes te jatten. Op een avond lukte het me eindelijk hem te betrappen door me te verschuilen achter de klapdeur. Omdat hij geen kant op kon, sprong hij met volle kracht op mij af. Hij was ongeveer twee jaar ouder dan ik en hoewel hij een lafaard was, was hij fysiek sterk. Op het moment dat hij met zijn dikke kop hard tegen mijn borst drukte, gleed zijn hoofd weg en schoot in de mouw van mijn kimono. Omdat hij mij belemmerde en ik mijn hand niet kon gebruiken, zwaaide ik in het wilde weg met mijn arm, zodat Kantarō's vastgeklemd hoofd door elkaar werd geschud. Uiteindelijk kreeg hij het zo benauwd dat hij zijn tanden in mijn bovenarm zette. Het deed zo'n pijn dat ik hem tegen het hek duwde en hem pootje lichtte, zodat hij aan de andere kant neerkwam. De grond aan de kant van het pandjeshuis lag ongeveer anderhalve meter lager dan de moestuin. Kantarō nam het halve hek mee in zijn val, kwam ondersteboven op zijn eigen terrein neer, en kermde van de pijn. Terwijl hij viel scheurde de mouw van mijn kimono af, zodat mijn hand opeens werd bevrijd. Toen mijn moeder zich die avond bij Yamashiroya ging verontschuldigen, kreeg ze de ontbrekende mouw mee naar huis.

Ik heb nog veel meer kattenkwaad uitgehaald. Samen met Kaneko van de timmerman en Kaku van de visboer vernielde ik de akker waar Mosaku worteltjes teelde. De plekken waar ze niet gelijkmatig waren opgekomen, waren

bedekt met stro, en op dat stro hebben we ons met ons drieën een halve dag vermaakt met sumoworstelen, zodat alle planten vertrapt werden.

Ik moest ook opdraaien voor het feit dat ik de put in het rijstveld van Furukawa had dichtgestopt. Het was een toestel van dikke uitgeholde bamboestengels die diep in de grond waren gestoken zodat er water uit opwelde dat werd gebruikt voor het bevoeien van de rijstplanten. Ik had in die tijd geen idee waar dat toestel voor diende, maar ik stopte het vol grind en stokjes en zodra ik zeker wist dat er geen water meer uit kwam ging ik naar huis. Terwijl we zaten te eten kwam Furukawa met een hoofd als een biet schreeuwend binnengestormd. Ik meen me te herinneren dat we moesten dokken om de zaak te schikken.

Mijn vader toonde geen enkele genegenheid voor mij. Mijn moeder trok mijn oudere broer altijd voor. Die broer zag er vreselijk bleek uit; hij vond het leuk om voor acteur te spelen en vertolkte dan het liefst vrouwenrollen. Altijd als mijn vader mij in het oog kreeg, zei hij dat er niks van mij terecht zou komen. En mijn moeder zei dat ze zich zorgen maakte over mijn toekomst omdat ik zo wild en onbesuisd was. Er is inderdaad niks van mij terechtgekomen. U ziet hoe het afgelopen is. Het is niet zo raar dat ze zich zorgen maakten over wat er van mij zou worden. In ieder geval ben ik gelukkig niet in de gevangenis beland.

Een paar dagen voor mijn moeder aan een ziekte bezweek, bezeerde ik mijn ribben heel erg toen ik me in de keuken bij het kopjeduikelen tegen de hoek van het fornuis stootte. Mijn moeder was vreselijk nijdig en zei dat ze me nooit meer wilde zien, dus ging ik bij familie slapen. Uiteindelijk kreeg ik het nieuws dat ze dood was. Ik had niet gedacht dat ze zo snel zou komen te overlijden. Als ik had geweten dat ze zo ernstig ziek was had ik me wel wat rustiger kunnen gedragen, dacht ik terwijl ik terugging naar huis. Mijn broer zei dat ik een slechte zoon was, en dat het

mijn schuld was dat onze moeder vroeg was gestorven. Ik was heel erg van streek en sloeg hem in zijn gezicht, waardoor ik weer de wind van voren kreeg.

Na de dood van mijn moeder woonde ik samen met mijn vader en mijn broer. Mijn vader was iemand die zelf geen klap uitvoerde, maar hij hoefde je gezicht maar te zien of hij zei: 'Je bent geen knip voor je neus waard.' Ik weet nog steeds niet waarom ik geen knip voor mijn neus waard was. Ik had een rare vader. Mijn broer zei dat hij zakenman of zoiets wilde worden en deed erg zijn best om Engels te leren. Hij had van nature een verwijfd karakter en was achterbaks, dus we konden niet goed met elkaar opschieten. We maakten gemiddeld ongeveer eens in de tien dagen ruzie. Op een keer zaten we een partijtje *shōgi** te spelen en nadat hij een doortrapte zet had gedaan en ik geen kant meer op kon, zat hij zich te verkneukelen. Ik werd zo kwaad dat ik de toren in mijn hand in zijn gezicht smiet. Er zat een wond in zijn voorhoofd die een beetje bloedde. Mijn broer ging zich over mij beklagen bij vader, die dreigde mij te onterven.

Ik had het idee dat er niks meer aan te doen was en beschouwde mezelf na vaders dreigement als verstoten, maar zijn woede zakte uiteindelijk toen Kiyō, de huishoudster, die al tien jaar bij ons in dienst was, hem smeekte mij te vergeven. Ondanks alles was ik niet echt bang van mijn vader. Ik had wel te doen met Kiyō. Ik had gehoord dat deze dienstmeid oorspronkelijk uit een vooraanstaande familie kwam, die na de politieke omwenteling van de Meijirestauratie* aan lagerwal was geraakt, en dat ze uiteindelijk gedwongen was een dienstbetrekking te zoeken. Daarom was ze nu een nederige oude vrouw. Ik heb geen idee hoe het kwam dat ze een zwak voor mij had. Ik vond het onbegrijpelijk. Mijn moeder had drie dagen voor haar dood nog gezegd dat ze mij niet uit kon staan, mijn vader vond me het hele jaar door onhandelbaar, en in het dorp stond ik

bekend als een wilde rakker die zoveel mogelijk werd gemeden, maar Kiyō aanbad mij. Ik had me er al bij neergelegd dat ik met mijn karakter onmogelijk geliefd kon zijn en ik vond het helemaal niet gek als anderen mij behandelden als iemand die niet meetelde. Ik vond het juist onnatuurlijk om door iemand als Kiyō op een voetstuk te worden gezet. Soms als we in de keuken waren en er niemand in de buurt was, prees Kiyō mij: 'Je bent rechtdoorzee en hebt een goed karakter.' Ik had geen idee wat ze bedoelde. Als ik een goed karakter had, zouden andere mensen me volgens mij ook een beetje aardiger behandelen. Telkens als Kiyō zoiets zei, antwoordde ik: 'Ik hou niet van vleierij.' Dan keek ze me blij aan en zei: 'Daaraan kun je zien dat je een goed karakter hebt.' Het leek wel of ze dacht dat ik dankzij haar zo was geworden, en dat ze daar trots op was. Ik vond het een beetje eng.

Na de dood van mijn moeder was Kiyō nog aardiger voor mij. Soms vroeg ik me met mijn kinderhart verwonderd af waarom ze mij zo lief vond. Ik vond het stom, hou daar toch mee op, dacht ik. Ik vond het zielig voor haar. En toch bleef ze ermee doorgaan. Af en toe kocht ze van haar eigen zakgeld voor mij *kintsuba** of *kōbaiyaki**. Op koude avonden maakte ze soep van boekweitmeel dat ze stiekem had ingeslagen, en zette die terwijl ik sliep ongezien bij mijn bed neer. Soms kocht ze zelfs *nabeyaki-udon** voor mij. En het bleef niet bij eten. Ik kreeg ook sokken, en potloden. En schriften. Ze leende me zelfs een keer drie yen, hoewel dat pas veel later was. Ik had niet gevraagd of ze me geld wilde lenen. Ze bracht het zelf naar mijn kamer en zei dat het vervelend voor me was dat ik geen zakgeld kreeg, en dat ik dit maar moest gebruiken. Ik zei natuurlijk dat ik het niet wilde hebben, maar ze stond erop dat ik het aannam, dus heb ik het geleend. Eigenlijk was ik er heel blij mee. Ik stopte de drie yen in mijn beurs, stak die tussen de plooiën van mijn kimono en ging naar de wc, waar hij pardoes in het gat ver-

dween. Niks aan te doen, dus ik liep traag de wc uit en ging Kiyo vertellen dat eerlijk gezegd zus en zo was voorgevallen. Ze ging meteen een bamboestok zoeken en zei dat ze het geld er wel uit zou halen. Toen ik na een poosje bij de put water hoorde stromen en een kijkje ging nemen was ze bezig de beurs, waarvan het koordje aan het uiteinde van de stok bungelde, schoon te spoelen. Ze maakte hem open en haalde er een biljet van een yen uit dat helemaal bruin was, en de opdruk was onleesbaar geworden. Kiyo droogde de biljetten boven een houtskoolvuurtje en gaf ze mij met de woorden: 'Zo kan het er wel mee door.' Ik rook er even aan en zei dat ze stonken. 'Geef ze maar terug, ik ga ze wel ergens wisselen.' Ik weet niet waar ze wie erin heeft geluist, maar ze kwam terug met drie yen in zilveren munten. Ik ben vergeten wat ik met die drie yen heb gedaan. Hoewel ik haar beloofde het geld terug te betalen, heb ik dat niet gedaan. Nu het te laat is, zou ik haar het tienvoudige willen geven.

Kiyo gaf mij alleen dingen wanneer mijn vader en mijn broer niet thuis waren. Als je mij vraagt waar ik een hekel aan heb, dan vind ik niks erger dan mensen die in het geniep ergens van profiteren. Ik kon natuurlijk niet goed opschieten met mijn broer, maar wilde niet voor hem verbergen dat ik snoep en kleurpotloden kreeg van Kiyo. Ik heb haar weleens gevraagd waarom ze mij van alles gaf en mijn broer niet. Ze antwoordde nonchalant dat het niet erg was, omdat mijn vader alles voor mijn broer kocht. Daarmee deed ze vader onrecht. Hoewel hij koppig was, deed hij niet aan voortrekken. Waarschijnlijk kwam het op Kiyo alleen zo over. Ze was vast verblind door haar genegenheid voor mij. Zo was het nu eenmaal, ook al was ze van hoge komaf, ze was een oude vrouw zonder enige opleiding. Haar voorin genomenheid ging nog verder. Het was eigenlijk angstaanjagend. Kiyo was ervan overtuigd dat ik succes zou hebben in het leven en een respectabel persoon zou worden. Ze had

voor zichzelf besloten dat mijn hard studerende broer het daarentegen, ondanks zijn witte huidskleur, nooit ver zou schoppen. Met zo'n vrouw viel niet te twisten. Ze geloofde dat degene van wie ze hield beslist een prominente figuur zou worden, terwijl degene aan wie ze een hekel had vast en zeker aan de bedelstaf zou raken. Ik had er in die tijd nog nooit over nagedacht wat ik later wilde worden. Maar omdat Kiyo er zo op bleef hameren dacht ik dat ik wel iets zou kunnen bereiken. Belachelijk natuurlijk, als ik er nu op terugkijk. Op een keer vroeg ik Kiyo wat ik volgens haar later zou worden. Zij had daar blijkbaar ook geen ideeën over. Alleen zei ze dat ik in mijn eigen riksja zou rijden en een huis zou laten bouwen met een imposante entree.

Als ik een huis liet bouwen en daar mijn intrek nam, was Kiyo van plan om bij me in te trekken. Ze vroeg me ontelbare malen om haar mee te nemen. Ik dacht zelf ook dat ik op zekere dag een huis zou bezitten, en ik beloofde haar dat ze dan bij me mocht komen wonen. Die vrouw had tot mijn verbazing een enorme verbeeldingskracht. Zo vroeg ze me bijvoorbeeld waar in Tokio ik wilde wonen, in Kōjimachi of in Azabu. Ze bedacht in haar eentje allerlei plannen, ze vond dat ik een schommel moest maken in de tuin en dat één westerse kamer meer dan genoeg was. Ik wilde in die tijd helemaal geen huis. Of het nou ging om een westers huis of een Japans huis, ik had helemaal niks nodig, en ik antwoordde Kiyo altijd dat ik er niet om verlegen zat. Dan begon ze me weer te prijzen, omdat ik zo weinig wensen en zo'n goede inborst had. Wat ik ook zei, Kiyo prees mij altijd.

Na de dood van mijn moeder leefden we een jaar of vijf, zes zo verder. Ik kreeg op mijn kop van mijn vader. Ik maakte ruzie met mijn broer. Van Kiyo kreeg ik snoep en af en toe een pluim. Verder had ik niks te wensen, dit vond ik meer dan genoeg. Ik dacht dat andere kinderen een soortgelijk leven leidden. Alleen omdat Kiyo bij elke gelegenheid,

zo vaak ze kon, zei dat ik zielig en beklagenswaardig was, dacht ik dat ik inderdaad zielig en beklagenswaardig moest zijn. Voor de rest had ik absoluut nergens last van. Alleen kon ik het niet uitstaan dat mijn vader me geen zakgeld gaf.

Het zesde jaar na moeders dood overleed mijn vader met nieuwjaar aan een beroerte. In april van dat jaar behaalde ik mijn diploma aan een particuliere middelbare school. In juni slaagde mijn broer voor de handelsschool. Hij moest naar Kyushu omdat hem daar bij het filiaal van een of ander bedrijf een baan was aangeboden. Ik moest in Tokio blijven om verder te studeren. Mijn broer kondigde aan dat hij voor vertrek naar zijn nieuwe woonplaats het huis ging verkopen en zijn geldzaken op orde wilde brengen. Ik antwoordde dat hij moest doen wat hij zelf wilde. Ik wilde hem in ieder geval niet tot last zijn. Als hij mij zou onderhouden zouden we op een gegeven moment waarschijnlijk ruzie krijgen, en dan kreeg ik vast en zeker weer de wind van voren. Als ik de halfslachtige steun van mijn broer zou aannemen, moest ik hem dankbaar zijn. Ik was zelfs bereid om melkboer te worden als ik daarmee de kost kon verdienen. Mijn broer liet een opkoper van tweedehands spullen komen en verkocht de voorouderlijke rommel voor een appel en een ei. Het huis werd via een bemiddelaar verkocht aan een rijke man. Dat leverde mijn broer blijkbaar een lieve duit op; de details zijn mij niet bekend. Ik was een maand eerder voor een tijdje in Ogawamachi in Kanda op kamers gaan wonen, tot mijn toekomstplannen duidelijk waren. Kiyo betreurde het zeer dat het huis waar ze meer dan tien jaar had gewoond overging in andere handen, maar aangezien het niet haar huis was kon ze er niks aan veranderen. 'Als je wat ouder was geweest had jij het huis kunnen erven,' klaagde ze onophoudelijk. Als ik het huis kon erven als ik ouder was, had ik het nu ook moeten kunnen erven. Die oude vrouw had nergens verstand van, maar ze geloofde dat ik het huis van mijn broer had kunnen krijgen als ik ouder was geweest.

Zo scheidden zich de wegen van mijn broer en mij; het enige probleem was onderdak vinden voor Kiyo. Mijn broer was natuurlijk niet in een positie om haar mee te nemen, en er was geen haar op Kiyo's hoofd die eraan dacht om achter hem aan te sjouwen naar Kyushu. Ikzelf zat opgesloten in een goedkoop kamertje van vier en een halve *tatami**, dat ik bovendien in geval van nood op stel en sprong moest kunnen ontruimen. We wisten niet wat te doen. Ik vroeg Kiyo of ze er iets voor voelde om ergens in betrekking te gaan. 'Er zit niets anders op dan dat ik mijn neef met mezelf opzadel tot jij een huis hebt gevonden en een vrouw om mee te trouwen,' zo liet ze me eindelijk haar beslissing weten. Deze neef was beambte bij de rechtbank en leidde een comfortabel bestaan, en hij had Kiyo al een paar keer aangespoord om bij hem te komen wonen. 'Zelfs al moet ik werken als dienstmeid, ik blijf liever ergens waar ik al jarenlang woon,' had ze geantwoord en was er niet op ingegaan. Maar nu dacht ze waarschijnlijk dat het beter was om haar neef tot last te zijn dan zichzelf het nodeloze ongemak op de hals te halen van een nieuwe betrekking bij een onbekende familie. Niettemin bleef ze zeggen dat ik snel een huis moest kopen en trouwen en dat ze dan bij me kwam wonen om het huishouden te doen. Blijkbaar hield ze meer van mij, iemand die geen enkele relatie met haar had, dan van die neef, haar eigen bloedverwant.

Twee dagen voor zijn vertrek naar Kyushu kwam mijn broer bij me langs. Hij gaf me een bedrag van zeshonderd yen en zei: 'Je kunt dit geld gebruiken als kapitaal om een bedrijf op te zetten, of voor schoolgeld als je verder wilt studeren, doe ermee wat je wilt. Daar staat tegenover dat je voortaan niet meer bij mij hoeft aan te kloppen. Voor mijn broer was dit een bewonderenswaardige daad. Ik dacht dat ik het ook wel zou redden zonder die miezerige zeshonderd yen, maar omdat zijn ongekend onbaatzuchtige gebaar mij wel aanstond, nam ik het geld aan en bedankte hem. Hij gaf

me nog eens vijftig yen en vroeg me die aan Kiyō te geven, en ik nam het geld zonder bedenkingen aan. Twee dagen later zwaaide ik mijn broer uit op het station van Shimbashi en ik heb hem nooit meer teruggezien.

Terwijl ik in bed lag, dacht ik na over wat ik met die zeshonderd yen zou doen. Een commerciële onderneming beginnen leek me een hoop rompslomp, het kon gemakkelijk misgaan en bovendien kon je met niet meer dan zeshonderd yen waarschijnlijk geen noemenswaardig bedrijf opbouwen. En zelfs als het wel mogelijk was, de mensen zagen mij al aankomen met de opleiding die ik had genoten, dus het moest wel op een mislukking uitlopen. Kapitaal interesseerde me niks, dus ik besloot het geld te gebruiken om er een studie mee te bekostigen. Als ik het bedrag door drie deelde en per jaar tweehonderd yen opmaakte, kon ik er drie jaar lang van studeren. Door drie jaar mijn best te doen zou ik vast iets kunnen bereiken. Vervolgens vroeg ik me af naar welke school ik zou gaan, ervan uitgaand dat ik van nature geen studiebol was. Ik had vooral een afkeer van taal en literatuur en dat soort vakken. Als ik een modern gedicht van twintig regels las, snapte ik er niet één van. Ik dacht dat het niks uitmaakte als ik toch overal een hekel aan had, maar gelukkig zag ik in het voorbijlopen bij een school voor natuurwetenschappen een aanplakbiljet met een oproep voor nieuwe studenten. Dat kon geen toeval zijn, dus ik ging naar binnen voor het schoolreglement en schreef me meteen in. Als ik eraan terugdenk was ook dit een blunder die te wijten was aan mijn aangeboren roekeloosheid.

Drie jaar lang spande ik me min of meer gemiddeld in, maar ik was niet speciaal begaafd en mijn plaats in de rangorde in de klas was altijd zodanig dat je er het snelst was als je onderaan begon te tellen. Wonder boven wonder behaalde ik aan het einde van die drie jaar toch mijn diploma. Ik stond er zelf ook van te kijken, maar het leek me raar om een klacht in te dienen dus ik studeerde braaf af.

Acht dagen nadat ik geslaagd was werd ik ontboden door de decaan. Hij zal wel iets te bespreken hebben, dacht ik, dus ik meldde me en kreeg te horen dat er bij een middelbare school op het eiland Shikoku een vacature was voor een wiskundeleraar. Het maandsalaris bedroeg veertig yen, hij vroeg wat ik ervan vond. Ik had weliswaar drie jaar gestudeerd, maar eerlijk gezegd had ik helemaal geen zin om voor de klas te gaan staan of om naar het platteland te verhuizen. Aangezien ik geen idee had van wat ik dan wél wilde worden, hoorde ik de decaan aan en antwoordde ter plekke: 'Vooruit dan maar.' Mijn aangeboren roekeloosheid stak weer de kop op.

Omdat ik nu eenmaal ja had gezegd, moest ik vertrekken naar mijn nieuwe post. Tijdens de drie jaar dat ik opgesloten had gezeten in dat viereenhalfmatskamertje had niemand mij ooit een uitbrander gegeven. Ik had ook nooit ruzie gehad. Het was een vrij onbekommerde periode in mijn leven geweest. Maar nu moest ik die kamer opgeven. De enige keer sinds mijn geboorte dat ik me buiten Tokio had begeven, was met klasgenoten voor een schoolreisje naar Kamakura. Deze keer was het een ander verhaal. Nu moest ik vreselijk ver weg. Naar een dorp aan zee dat op de atlas niet groter was dan een speldenknop. Het zou wel een plek van niks zijn. Ik had geen idee wat voor dorp het was of wat voor mensen er woonden. Daar zat ik ook niet mee. Ik maakte me geen zorgen. Ik ging er gewoon naartoe. Maar wel met frisse tegenzin.

Nadat ons huis was opgedoekt ging ik af en toe bij Kiyō op bezoek. Haar neef was een verrassend aardige man. Telkens wanneer ik langsging en hij thuis was, onthaalde hij me op het een of ander. Kiyō plaatste mij altijd op een voetstuk en schepte tegen haar neef over mij op. 'Over een tijdje is hij klaar met zijn studie, dan koopt hij een groot huis in de buurt van Kōjimachi en wordt hij ambtenaar,' hoorde ik haar een keer aankondigen. Ze bedacht dat eigenmachtig en

kwam er uit zichzelf mee voor de dag, maar ik bloosde en voelde me opgelaten. En het bleef niet bij een of twee keer. Op een dag begon ze er zelfs over dat ik als kleine jongen in mijn bed plaste, waarop ik met mijn mond vol tanden zat. Ik heb geen idee wat die neef dacht terwijl hij naar Kiyō's grootspraak luisterde. Kiyō was een vrouw van de oude stempel en beschouwde haar verhouding met mij als die van feodale heer en vazal. Ze leek te denken dat haar eigen heer en meester ook heer en meester van haar neef moest zijn. Wat een ergernis voor die man.

Toen alles in kannen en kruiken was, drie dagen voor mijn vertrek naar Shikoku, ging ik bij Kiyō langs. Ze was verkouden en lag in bed in haar driematskamertje dat op het noorden lag. Toen ze me zag aankomen richtte ze zich snel op en vroeg: 'Botchan, wanneer krijg je nou je eigen huis?' Ze dacht dat het geld vanzelf in mijn zak opborrelde als ik eenmaal mijn diploma had. Het was nog belachelijker dat ze iemand die ze zo hoog aansloeg nog steeds Botchan—jonge meester—bleef noemen. Ik zei ronduit: 'Voorlopig heb ik geen eigen huis. Ik ga in de provincie wonen,' waarop ze vreselijk teleurgesteld keek en alsmaar over haar losgeraakte peper-en-zoutkleurige haar bleef strijken. Ik had zo met haar te doen dat ik haar probeerde te troosten: 'Ik moet nu gaan, maar ik kom snel terug. Volgend jaar in de zomervakantie ben ik zeker terug.' Ze bleef een raar gezicht trekken, dus ik vervolgde: 'Wat voor souvenir zal ik voor je meebrengen? Wat wil je graag hebben?' Ze antwoordde dat ze graag *sasa-ame** uit Echigo wilde eten. Ik had er nog nooit van gehoord. Bovendien lag Echigo de andere kant op.

'Ik denk niet dat ze sasa-ame hebben op het platteland waar ik naartoe ga.'

'Waar ga je dan heen?' vroeg zij weer.

'Naar het westen.'

'Ligt het nog voor Hakone, of is het verder weg?'

Het was behoorlijk gênant.

Op de dag van mijn vertrek kwam ze 's ochtends al langs om met van alles te helpen. Onderweg had ze bij een bazaar tandpasta, tandenstokers en een handdoek gekocht en die in een canvas tas gestopt. En ook al zei ik dat ik die spullen niet nodig had, ze luisterde niet. We reden naast elkaar ieder in een riksja naar het station en toen ik had plaatsgenomen in een coupé bleef ze op het perron de hele tijd naar me staan kijken. 'Dit is misschien wel de laatste keer dat we elkaar zien. Het ga je goed,' zei ze zachtjes. Haar ogen stonden vol tranen. Ik huilde niet. Maar het scheelde niet veel. Even nadat de trein was vertrokken dacht ik dat ze nu wel weg zou zijn, maar toen ik mijn hoofd uit het raam stak en omkeek stond ze er nog steeds. Op de een of andere manier zag ze er heel klein uit.

Hoofdstuk 2

Nadat de boot met een krachtig geluid van de stoomfluit stil was komen te liggen, maakte een sloep zich los van de kust en werd naar ons toe geroeid. De roeier was naakt op een rode lendendoek na. Wat een primitief oord. Met deze hitte kon je waarschijnlijk ook geen kimono dragen. Het intense zonlicht veroorzaakte een felle schittering op het wateroppervlak. Je werd verblind als je ernaar keek. Volgens de purser moest ik hier van boord. Voor zover ik kon zien was het een vissersdorp ter grootte van de wijk Omori in Tokio. Ik dacht bij mezelf: houden die lui me voor de gek? Dachten ze soms dat ik het uit kon houden in dit gat? Maar het was al te laat. Ik sprong kwiek als eerste in de sloep. Daarna volgde er nog een man of vijf, zes. Nadat er nog een stuk of vier grote kisten waren ingeladen roeide de rode lendendoek terug naar de kust. Ik sprong weer als eerste aan wal, greep de dichtstbijzijnde snotneus bij zijn kraag en vroeg hem zonder omwegen: 'Waar is de middelbare school?' De jongen keek wazig voor zich uit en antwoordde: 'Weut ik niet.' Wat een onnozele boerenkinkel. Hoe bestond het dat iemand in zo'n gehucht van postzegelformaat niet wist waar de middelbare school was? Op dat moment verscheen er een rare man in een kimono met rechte mouwen die zei: 'Loop maar mee.' Ik liep achter hem aan naar een herberg die Minatoya of zoiets heette. Ik hoorde een paar irritante vrouwen in koor roepen: 'Komt u toch binnen,' zodat de lust om naar binnen te gaan me meteen verging. Terwijl ik nog voor de ingang stond zei ik: 'Wijs me de weg naar de middelbare school.' Toen ik hoorde dat het nog acht kilometer met de trein was had ik nog minder zin om naar binnen

te gaan. Ik griste mijn twee tassen uit de handen van de man in de kimono en sjokte weg. Het personeel van de herberg keek me stomverbaasd na.

Ik ontdekte al snel waar het station was en kon zonder problemen een kaartje kopen. Nadat ik was ingestapt merkte ik dat de trein zo klein was als een luciferdoosje. Ik had het idee dat we nog maar vijf minuten over de rails ratelden toen ik al moest uitstappen. Geen wonder dat het kaartje zo goedkoop was. Het kostte maar drie sen. Daarna nam ik een riksja naar de middelbare school, maar de lessen waren al afgelopen en er was niemand meer. De conciërge vertelde dat de docent die nachtdienst had even weg was voor een boodschap. Wat een nonchalante taakopvatting had die man. Ik vroeg me af of ik bij de rector zou langsgaan, maar ik was moe, dus ik ging in de riksja zitten en gaf opdracht me naar een hotel te brengen. Hij zette me gezwind af bij een *ryokan** met de naam Yamashiroya. Ik vond het grappig dat hij dezelfde naam had als de winkel van Kantarō's vader, de pandjesbaas.

Een bediende bracht me naar een sombere kamer onder de trap naar de eerste verdieping. Het was er zo heet dat het er niet te harden was. Ik zei dat ik die kamer niet wilde, maar kreeg te horen dat alle andere kamers helaas bezet waren en met die woorden liet ze mijn tassen liggen waar ze ze had neergegooid en vertrok. Er zat niks anders op, dus ik ging de kamer binnen en probeerde al zwetend mijn kalmte te bewaren. Na een poosje kwam er iemand zeggen dat het bad klaar was, dus ik sprong met een plons in het bad en kwam er weer snel uit. Op de terugweg gluurde ik binnen bij de andere kamers, en ik zag dat er genoeg koeler uitzienende kamers leegstonden. Brutale vlerken! Ze hadden gewoon gelogen. Na enige tijd kwam er een bediende binnen met een dienblad met mijn avondmaal. Het was heet op de kamer, maar het eten smaakte een stuk beter dan dat in mijn studentenkamer. Terwijl ze alles klaarzette vroeg ze

waar ik vandaan kwam en ik antwoordde dat ik uit Tokio kwam. Ze zei dat Tokio zeker een prettige stad was om te wonen, waarop ik antwoordde: 'Uiteraard.' Nadat ze het dienblad had meegenomen hoorde ik luid gelach uit de keuken. Ik vond het maar stom gedoe dus ik ging vlug naar bed, maar kon de slaap niet vatten. Het was niet alleen heet, maar ook lawaaiig. Het was wel vijf keer rumoeriger dan in mijn studentenkamer. Toen ik eenmaal was ingedoezeld droomde ik van Kiyo. Ze zat te kauwen op het bamboeblad van de sasa-ame uit Echigo, dat ze in zijn geheel naar binnen had gewerkt. Ik zei dat bamboeblad giftig was en dat ze daarmee op moest houden, maar ze sprak me tegen en zei dat het blad een medicinale werking had, en at smakelijk verder. Ik was met stomheid geslagen en zat net met mijn mond wijd open 'hahaha' te lachen toen ik wakker werd. De bediende was bezig de schermen voor het raam open te schuiven. Het was nog altijd stralend weer.

Ik had gehoord dat je fooien moest geven als je op reis was. Anders kreeg je een tweederangs bediening. Dat ze me deze kleine, slecht verlichte kamer hadden gegeven kwam waarschijnlijk doordat ik geen fooi had gegeven. En door mijn armoedige kleren, mijn canvas tassen en mijn parasol van synthetische stof. Wat dacht dat plattelandsvolk wel, om op mij neer te kijken! Ik zou ze zo'n grote fooi geven dat ze perplex stonden. Bij mijn vertrek uit Tokio had ik dertig yen over van mijn studiegeld. Als ik het geld voor de kaartjes voor de trein en de boot en allerlei kleine uitgaven eraf trok had ik nog veertien yen. Al zou ik alles weggeven, het maakte niet uit, want voortaan kreeg ik toch een maand-salaris. Plattelandsvolk was gierig, dus als ik ze vijf yen gaf zouden ze zich vast de ogen uitwrijven van verbazing. Je zult eens wat zien, dacht ik bij mezelf en ging achteloos mijn gezicht wassen. Toen ik in mijn kamer zat te wachten kwam dezelfde bediende van de vorige avond mijn ontbijt brengen. Terwijl ze alles klaarzette en het eten opdiende grijnsde ze

heel onaangenaam. Brutaal mens! Ik zag er toch niet uit als een kermisattractie? Mijn gezicht zag er in elk geval een stuk beschaafder uit dan die tronie van haar. Ik was van plan om te wachten tot na het ontbijt, maar ik was zo getergd dat ik haar nog onder het eten een briefje van vijf yen toestak met de instructie het later mee te nemen naar de receptie, waarop ze een gek gezicht trok. Meteen na het ontbijt ging ik naar school. Mijn schoenen waren niet gepoetst.

Door het ritje naar school met de riksja de vorige dag wist ik ongeveer waar ik moest zijn. Een paar keer de hoek om en ik stond al voor de poort. De grond was van de poort tot aan de entree geplaveid met graniet. Toen we gisteren met een hoop geratel in de riksja over deze stoep reden vond ik dat irritant. Onderweg zag ik een heleboel leerlingen in een uniform van dik gestreept katoen, die allemaal door deze poort naar binnen gingen. Sommigen waren groter en zagen er sterker uit dan ik. Bij de gedachte dat ik die lummels les moest geven kreeg ik ineens een akelig gevoel. Ik gaf mijn visitekaartje af en werd naar de kamer van de rector gebracht. Met zijn dunne baard, zijn donkere huidskleur en zijn grote ogen zag hij eruit als een wasbeer. Hij gedroeg zich vreselijk neerbuigend. Hij zei dat ik mijn best moest doen om een goede leraar te worden en overhandigde me plechtig een aanstellingsbrief voorzien van een groot stempel. Die brief heb ik op de terugweg naar Tokio verfrommeld tot een prop en in zee gegooid. De rector zei dat hij me later zou voorstellen aan alle stafleden en dat ik aan ieder van hen deze aanstellingsbrief moest laten zien. Overdreven gedoe. In plaats van al die moeite te doen kon je het papier beter drie dagen ophangen in de lerarenkamer.

De docenten zouden zich pas verzamelen in de lerarenkamer wanneer het trompetsignaal na het eerste uur had geklonken. Dat duurde nog een hele tijd. De rector haalde zijn horloge tevoorschijn, keek erop en zei dat hij mettertijd alles beter uit zou leggen, maar dat ik eerst een idee moest

krijgen van de algemene gang van zaken, waarna hij een uitvoerige verhandeling begon te houden over het wezen van het onderwijs. Ik luisterde maar half en op een gegeven moment besepte ik dat ik op een afschuwelijke plek terecht was gekomen. Ik kon onmogelijk aan zijn verwachtingen voldoen. Ik moest een rolmodel zijn voor de leerlingen, ik moest als voorbeeld dienen voor de hele school en ieders respect verdienen, en om een goede opvoeder te worden moest ik de leerlingen niet alleen boekenwijsheid bijbrengen, maar ook invloed uitoefenen op hun persoonlijke manier van leven. Hij bleef maar doorgaan met onredelijke, extreme eisen stellen, en dat aan zo'n roekeloos iemand als ik. Alsof een respectabel persoon die dit allemaal in zijn mars had, voor een miezerig maandloon van veertig yen helemaal naar zo'n boerengat zou komen. Mensen lijken over het algemeen allemaal op elkaar. Volgens mij kreeg iedereen die kwaad werd wel eens ruzie, maar volgens deze regels kon je nooit onbezonnen dingen zeggen, je kon niet eens een wandeling maken. Als het om zulk moeilijk werk ging, hadden ze dat duidelijk moeten aangeven voor ze me inhuurden. Ik hield niet van liegen en het leek me dat er niks anders opzat dan te accepteren dat ik hier onder valse voorwendsels naartoe gekomen was en nu meteen resoluut te weigeren en terug te gaan naar Tokio. Omdat ik vijf yen had weggegeven aan het pension zat er nog maar negen yen in mijn beurs. Niet genoeg voor de terugreis naar Tokio. Die fooi had ik niet moeten geven. Daar had ik nu spijt van. Maar negen yen was nog altijd beter dan niks. Ook al was het niet genoeg voor de reis, ik voelde er niks voor om te liegen, dus ik zei: 'Wat u van mij vraagt is absoluut onmogelijk. Ik geef de aanstellingsbrief terug.' De rector knipperde met zijn wasbeerogen en keek me aan. Het duurde even voor hij lachend zei: 'Ik sprak alleen maar mijn verwachting uit, ik weet best dat je niet aan die verwachtingen kunt voldoen, dus maak je maar geen zorgen.' Als hij dat van te-

voren al wist, had hij me van meet af aan niet zo dreigend hoeven toespreken.

Terwijl we zo stonden te praten klonk het signaal. Bij de klaslokalen brak opeens een hoop rumoer uit. 'De stafleden zullen nu wel in de docentenkamer zijn,' zei de rector, en ik volgde hem de kamer in. Het was een grote, langwerpige ruimte waar iedereen had plaatsgenomen aan de bureaus die naast elkaar in een vierkant stonden opgesteld. Toen ze me binnen zagen komen, keken ze als op bevel allemaal mijn kant op. Ik voelde me net een kermisattractie. Geïnstreerd door de rector ging ik één voor één alle docenten langs om mijn aanstellingsbrief te laten zien en kennis te maken. De meesten gingen staan en maakten alleen een buiging, maar de pietluttige types namen de brief die ik toonde van me over om hem kort aan een nadere inspectie te onderwerpen en plechtig terug te geven. Het leek wel of we een toneelstukje opvoerden. Tegen de tijd dat ik bij de vijftiende persoon, de gymnastiekleraar, aankwam was ik een beetje geïrriteerd omdat ik steeds dezelfde handelingen moest verrichten. Zij konden met één keer volstaan. Ik moest dezelfde handelingen vijftien keer herhalen. Ze mochten wel wat meer begrip voor mijn gemoedstoestand tonen.

Onder de personen met wie ik kennismaakte was de conrector, meneer huppeldepup. Hij werd voorgesteld als een Bachelor of Arts. Een Bachelor of Arts is iemand die is afgestudeerd aan de universiteit, dus het moest wel een briljant persoon zijn. Hij had een opmerkelijk lievige, verwijfde stem. Maar wat me nog meer verbaasde, was dat hij ondanks de hitte een flanellen overhemd droeg. Het was misschien van een wat dunnere stof, maar beslist heel warm. Zoals je van een Bachelor of Arts kon verwachten had hij zich enorm uitgesloofd bij zijn kledingkeuze, maar het was een rood overhemd, dus hij nam de mensen om zich heen niet serieus. Later hoorde ik dat deze man het hele jaar door een rood overhemd droeg. Hij leed aan een vreemde

aandoening. Volgens zijn eigen verklaring werkte de kleur rood als een medicijn voor het lichaam en liet hij voor zijn gezondheid die overhemden op maat maken, maar ik vond zijn bezorgdheid overdreven. Dan had hij ook een rode kimono en een rode overjas moeten dragen. Verder was er een zekere meneer Koga of zoiets, de leraar Engels, die er doodsbleek uitzag. Bleke mensen zijn meestal mager, maar deze man was zowel doodsbleek als pafferig. Op de lagere school zat bij mij in de klas vroeger een jongen die Tami Asai heette, wiens vader dezelfde gelaatskleur had. Zijn vader was boer, dus ik vroeg Kiyo of je zo'n gezicht kreeg als je boer werd. 'Nee hoor,' legde Kiyo uit. 'Die man eet alleen maar onrijpe pompoen, daarom ziet hij er zo bleek en opgezet uit.' Sindsdien denk ik altijd wanneer ik iemand met een bleek en opgezet gezicht zie, dat het zijn verdiende loon is voor het eten van onrijpe pompoen. Voor deze leraar Engels gold ongetwijfeld precies hetzelfde. Ik wist eigenlijk nog steeds niet wat het eten van onrijpe pompoenen te maken had met een bleek en pafferig uiterlijk. Ik heb het wel eens aan Kiyo gevraagd, maar ze lachte alleen zonder iets te zeggen. Ik neem aan dat zij het ook niet wist.

De volgende was Hotta, die net als ik wiskundeles gaf. Hij was stevig gebouwd, droeg zijn haar in korte stekeltjes en had de woeste uitdrukking van een krijgsmoeder van de Eizantempel. Hoewel ik hem beleefd de aanstellingsbrief liet zien, had hij er niet de minste belangstelling voor. 'Zo, dus jij bent de nieuweling. Kom eens een keer bij me langs, hahaha,' zei hij. Ga toch weg met je hahaha. Je denkt toch niet dat ik langsga bij iemand die zo ongemanierd is? Ik gaf die kaalkop meteen de bijnaam Stekelvarken.

Zoals te verwachten viel, was de leraar klassiek Chinees erg formeel. 'Bent u gisteren gearriveerd? U moet wel erg vermoeid zijn. En u gaat onmiddellijk aan het werk? Het ontbreekt u niet aan ijver!' Met zijn eindeloze gewauwel vond ik het wel een sympathieke oude baas.

De tekenleraar zag er echt uit als een kunstenaar. Hij droeg een dun, doorzichtig jasje over zijn kimono, en wapperend met zijn waaier zei hij: 'Mag ik vragen waar je vandaan komt? Wat? Uit Tokio? Dat vind ik nou leuk, om een stadsgenoot tegen te komen... Je zou het misschien niet zeggen, maar ik ben zelf ook een *Edokko**.' Als iemand als hij uit Tokio kwam, was ik liever niet in die stad geboren, dacht ik bij mezelf. Ik zou nog veel meer van dit soort dingen over ieder van hen op kunnen schrijven, maar dan komt er geen einde aan, dus ik stop ermee.

Na deze korte kennismaking zei de rector dat ik de rest van de dag niet hoefde te werken, maar ik moest met het hoofd van de sectie wiskunde wel over de lessen overleggen en overmorgen beginnen met lesgeven. Ik vroeg wie het hoofd van de sectie wiskunde was en dat bleek Stekelvarken te zijn. Oei, moest ik onder hem werken? Verdomme, de moed zonk me in de schoenen.

Stekelvarken vroeg: 'Zeg, waar logeer je? Bij Yamashiroya? Oké, ik kom straks langs om te overleggen,' en liep met een krijtje in zijn hand naar zijn klaslokaal. Wat een rare vent, om als sectiehoofd naar mij toe te komen voor overleg. Maar het feit dat hij me niet bij zich ontbood kon ik wel waarderen.

Ik liep de poort uit en was van plan meteen naar het hotel te gaan, maar daar had ik ook niks te doen. Dan maar een eindje door het dorp wandelen, dacht ik, en slenterde in het wilde weg wat rond. Ik kwam langs het provinciehuis, een oud gebouw uit de vorige eeuw. Ik passeerde ook de kazerne. Die zag er minder imposant uit dan de kazerne van het regiment in Azabu in Tokio. Ik liep door de hoofdstraat. Die was maar half zo breed als Kagurazaka, en de winkels stelden niet veel voor in vergelijking met die straat in Tokio. Zelfs het kasteel dat goed was voor tweehonderdvijftig duizend *koku** was niet echt indrukwekkend. Terwijl ik liep te denken hoe zielig de mensen waren die daar woonden en

die er prat op gingen dat ze bij een ‘kasteeldomein’ hoorden, stond ik opeens voor mijn hotel. Ik had het dorp groter ingeschat. Waarschijnlijk had ik wel ongeveer alles gezien. Ik ging naar binnen door de poort om dan maar te gaan eten. De eigenares zat achter de balie, maar toen ze mijn gezicht zag kwam ze haastig tevoorschijn en boog met haar hoofd tot bijna tussen de vloerplanken. ‘Welkom terug...’ Ik trok mijn schoenen uit en stapte naar binnen. ‘Er is een kamer vrijgekomen,’ zei de bediende en ging me voor naar boven. Het was een vijftienmats kamer aan de voorkant van het gebouw, met een grote *tokonoma**. Ik was nog nooit van mijn leven in zo’n mooie kamer geweest. En ik wist niet wanneer ik me weer in zo’n kamer zou bevinden, dus ik deed mijn westerse kleren uit en trok alleen een *yukata** aan, en ging midden in de kamer met mijn armen en benen gespreid op de grond liggen. Ik voelde me geweldig.

Na het middageten begon ik meteen aan een brief aan Kiyo. Schrijven was niet mijn sterkste kant en ik was niet goed in Chinese karakters, dus ik had een bloedhekel aan brieven schrijven. Ik had trouwens niemand om er een aan te sturen. Maar Kiyo was waarschijnlijk ongerust. Ik wilde niet dat ze dacht dat het schip was vergaan en ik dood was, dus ik deed mijn best om er een lange brief van te maken. Dit is wat ik schreef:

Gisteren aangekomen. Het is hier saai. Ik slaap in een kamer van vijftien tatami. Ik heb de herberg vijf yen fooi gegeven. De bazin boog haar hoofd tot op de planken. Vannacht kon ik niet slapen. Ik droomde dat je sasa-ame at met blad en al. Volgend jaar in de zomer kom ik naar huis. Vandaag op school iedereen een bijnaam gegeven. De rector noem ik Wasbeer, de conrector Roodhemd, de leraar Engels Pompoen, de wiskundeleraar Stekelvarken en de tekenleraar de Kwast. Binnenkort schrijf ik meer. Sayonara.

Toen de brief klaar was voelde ik me voldaan en omdat ik slaap had gekregen ging ik net als daarvoor met mijn ar-

men en benen gespreid midden in de kamer op de grond liggen slapen. Deze keer droomde ik niet en sliep ik als een os.

Ik werd wakker doordat iemand luid riep: ‘Is het deze kamer?’ Stekelvarken kwam binnen. ‘Sorry voor daarstraks. Jij wordt klassenleraar van...’

Ik voelde me totaal overrompeld, want ik was nog niet overeind gekomen of hij was al van wal gestoken. Hij legde uit wat er van mij verwacht werd en het leek me niet zo ingewikkeld dus ik stemde ermee in. Als dit alles was had ik het niet raar gevonden als ze hadden gezegd dat ik morgen al moest beginnen in plaats van overmorgen. Na het overleg over de lessen ging hij door met alles in zijn eentje te bedisselen: ‘Je bent zeker niet van plan om hier lang te blijven? Ik kan voor je bemiddelen bij een geschikt pension. Ze accepteren niet zomaar iedereen, maar als ik een goed woordje voor je doe komt het wel goed. Het beste kun je meteen actie ondernemen, vandaag gaan kijken, morgen verhuizen, en overmorgen beginnen op school.’ Ik kon inderdaad waarschijnlijk niet in een vijftienmats kamer blijven wonen. Al spendeerde ik mijn hele maandloon aan de huur, dan kwam ik misschien nog tekort. Het was een beetje zonde om nu al te verhuizen terwijl ik juist zo gul vijf yen fooi had gegeven, maar als ik toch moest verkassen dan was het praktischer om snel te vertrekken en alles op orde te hebben, dus ik besloot het aanbod van Stekelvarken aan te nemen. Hij stelde voor om in ieder geval meteen te gaan kijken, dus ik ging mee.

Het huis stond halverwege op een heuvel, in een rustige omgeving. De eigenaar heette Ikagin en handelde in curiosa. Zijn vrouw was een jaar of vier ouder dan hij. Op de middelbare school had ik het woord *witch* geleerd, en deze vrouw voldeed precies aan mijn beeld van een heks. Maar al was ze een heks, het maakte me niks uit, want ze was niet mijn vrouw. We besloten dat ik de volgende dag mijn intrek bij hen zou nemen. Op de terugweg trakteerde

Stekelvarken mij in Tōrichō op een schaalte schaafijs met vruchtensaus. Bij onze ontmoeting op school vond ik hem een vreselijk verwaande en onbeleefde kerel, maar nu ik zag hoe hij allerlei dingen voor me regelde leek hij me de kwaadste niet. Alleen had ik de indruk dat hij, net als ik, ongeduldig en heetgebakerd was. Later hoorde ik dat deze man het populairst was onder de leerlingen.

Hoofdstuk 3

Vandaag ging ik eindelijk op school beginnen. Het voelde vreemd aan om voor het eerst de klas binnen te gaan en mijn plaats in te nemen achter de verhoogde lessenaar. Tijdens de les verwonderde ik me erover dat ik nu echt leraar was. De leerlingen waren rumoerig. Af en toe riep er een met een uitzonderlijk harde stem: ‘Meneer.’ Dat begon op mijn zenuwen te werken. Tot dan toe had ik op de school voor natuurwetenschappen zelf iedere dag ‘Meneer, meneer’ geroepen, maar iemand meneer noemen of zelf zo genoemd worden is een wereld van verschil. Mijn voetzolen gingen ervan tintelen. Ik was niet achterbaks en ik was geen lafaard, maar jammer genoeg ontbrak het mij aan moed. Wanneer ik luidkeels werd aangesproken met ‘Meneer’ had ik het gevoel alsof ik op een lege maag een kanon hoorde afgaan bij het keizerlijk paleis in Tokio.

Het eerste uur modderde ik maar wat aan. Gelukkig kreeg ik geen moeilijke vragen. Terug in de lerarenkamer vroeg Stekelvarken: ‘Ging het een beetje?’ Ik maakte me er met een simpel ‘ja’ van af en hij leek opgelucht.

Toen ik voor het tweede uur met een wit krijtje in mijn hand de lerarenkamer uit liep had ik het gevoel alsof ik me op vijandelijk terrein ging begeven. Ik liep de klas binnen en zag dat deze groep bestond uit veel grotere knullen dan de eerste.

Ik ben maar een tengere man uit Tokio en klein van stuk, zelfs al klim ik op een lessenaar dan heb ik nog geen overwicht. Als het op ruzie aankomt ben ik bereid met een sumoworstelaar de strijd aan te binden, maar toen ik die veertig vlegels in rijen voor me zag zitten, wist ik dat ik niet